

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-43>

УДК 368:339.138

МАРКЕТИНГ ПАРТНЕРСЬКИХ ВІДНОСИН ЯК ОСНОВА ВЕДЕННЯ СУЧАСНОГО БІЗНЕСУ

MARKETING OF PARTNERSHIPS AS A BASIS FOR MODERN BUSINESS

Бондаренко Валерій Михайлович

доктор економічних наук, професор,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5929-7158>

Лі Цзехао

аспірант,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-0870-0511>

Bondarenko Valerii, Li Zehao

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine
and Nature Management of Ukraine

Китай є найбільшим у світі виробником та експортером товарів, і його вплив на світову торгівлю зростає. Протягом останніх років Китай завершив модернізацію своїх виробничих потужностей і продовжує переорієнтувати свій експорт з дешевих споживчих товарів і напівфабрикатів на готову продукцію з високою технологічною складовою, що призвело до посилення конкуренції з боку китайських виробників на традиційних для України зовнішніх ринках. Сьогодні Китай є однією з країн з найбільшим інвестиційним потенціалом у світі та найбільш очікуваним глобальним інвестором у найближчі роки. Китай є прикладом для наслідування для багатьох країн, що розвиваються. Реалізація китайським урядом завдяки реалізації китайським урядом ініціативи "Один пояс, один шлях" інші країни можуть перейняти досвід зовнішньої політики Китаю, спрямованої на мирне життя та сталий розвиток. Україна є важливою базою для ініціативи "Один пояс, один шлях", і її участь в ініціативі має значні переваги для розвитку торговельно-економічного співробітництва між двома країнами, включаючи низькі ринкові витрати, низьку вартість робочої сили, хороші умови для розміщення потужностей, а також потужну науково-технічну, промислову та сільськогосподарську базу. Багато підприємств з китайським капіталом виявили значний інтерес та ентузіазм до торговельно-економічного співробітництва з Україною. З моменту здобуття незалежності Україна стала повноправним учасником глобалізаційних процесів. Водночас виклики відкритого та глобалізованого світу ставлять перед Україною низку нагальних завдань, серед яких пошук нових джерел конкурентоспроможності, поглиблення та розбудова нових партнерських відносин з країнами, які можуть сприяти прискоренню модернізації української економіки. Зовнішньоекономічна політика України базується на побудові стратегічних відносин з інтеграційними об'єднаннями та окремими країнами, взаємодія з якими є важливою для економічного розвитку України. Китай є одним з основних стратегічних партнерів України на глобальному корпоративному рівні.

Ключові слова: торговельно-економічне співробітництво, зони вільної торгівлі, інвестиційна привабливість, глобальна конкуренція, Україна-Китай.

The People's Republic of China is the world's largest commodity producer and exporter, with a growing influence on global trade. In recent years, China has completed the modernization of its production facilities and continues to reorient its export flows from cheap consumer goods and semi-finished products to finished products with a high technological component, which leads to increased competition from Chinese manufacturers in Ukraine's traditional foreign markets. Today, China has one of the largest investment potentials in the world and is the most anticipated global investor for the next few years. China is an example for many developing countries. Thanks to the implementation of the government's "One Belt, One Road Initiative, other countries have the opportunity to learn from China's foreign policy experience, which is aimed at peaceful living and sustainable development. Ukraine is an important node along the Belt and Road Initiative, and its participation in building the initiative has significant advantages in developing trade and economic cooperation between the two countries: low market costs, low labor costs, good conditions for the location of facilities, and a strong scientific, technical, industrial, and agricultural base.

A large number of companies with Chinese capital have shown considerable interest and enthusiasm for trade and economic cooperation with Ukraine. Since its independence, Ukraine has become a full-fledged participant in the globalization process. At the same time, the challenges of an open, globalized world pose a number of urgent tasks for Ukraine related to the search for new sources of competitiveness, as well as to deepening and creating new partnerships with countries in cooperation with which Ukraine could accelerate the modernization of the national economy. Ukraine's foreign economic policy is based on building strategic relations with integration associations and individual countries, interaction with which is important for the development of the national economy. China is among Ukraine's key strategic partners at the level of global players.

Keywords: trade and economic cooperation, free trade area, investment attractiveness, global competition, Ukraine-China.

Постановка проблеми. Сьогодні Китай є однією з країн з найбільшим інвестиційним потенціалом у світі та найбільш очікуваним глобальним інвестором у найближчі роки. Китай став прикладом для багатьох країн, що розвиваються, а завдяки реалізації китайським урядом ініціативи "Один пояс, один шлях" інші країни мають можливість перейняти досвід зовнішньої політики Китаю, яка спрямована на мирне життя та сталий розвиток.

Україна є важливою базою для реалізації ініціативи "Один пояс, один шлях", а її участь в ініціативі "Один пояс, один шлях" має значні переваги для розвитку торговельно-економічного співробітництва між двома країнами, включаючи низькі ринкові витрати, низьку вартість робочої сили, сприятливі умови для розміщення потужностей, потужну науково-технічну, промислову та сільськогосподарську базу. Зовнішньоекономічна політика України базується на побудові стратегічних відносин з інтеграційними об'єднаннями та окремими країнами, які мають важливе значення для економічного розвитку країни. Китай є одним з основних стратегічних партнерів України на глобальному корпоративному рівні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зовнішня торгівля Китаю була предметом дослідження китайських науковців Ван Пена, Чен Хунцзе, Чжан Юаня, Лі Чжоу. Українські вчені О. Борзенко, В. Величко, Л. Влащенко, А. Гончарук, Р. Зварич, В. Левківський, І. Литвин, М. Матула, М. Мокіян та інші працювали над питаннями українсько-китайського співробітництва. А. Мокій, А. Мокрецький, Ю. Махонь, С. Нікіщенко, А. Онищенко, І. Погорова, С. Пронь, В. Седнев, О. Скривник, В. Тарасова, М. Плечук, О. Шевчук, Л. Яремко та інші.

Виклад основних результатів дослідження. Донедавна маркетинг відносин базувався на індивідуальному підході до задоволення потреб споживачів, який полягав у безпосередньому розпізнаванні їх реакції на певні товари чи послуги та формуванні вза-

ємодії з ними. Проте зміни у відносинах, що відбуваються в Україні, та значний вплив глобалізації зумовили появу нового бізнес-підходу, орієнтованого на майбутнє, оскільки все більшого значення набуває взаємодія не лише зі споживачами, але й з бізнес-партнерами. Адже вітчизняні компанії все більше інтегруються в економічний комплекс та орієнтуються на довгострокові взаємовідносини у бізнес-середовищі, яке виходить за межі локального ринку. Саме тому значна увага приділяється питанню маркетингових відносин, що, безперечно, є актуальним для наукового пошуку та вивчення. Сутність концепції маркетингу партнерства полягає у формуванні довгострокового співробітництва та довірчих відносин між учасниками ринку з метою досягнення взаємної вигоди [1, с. 102]. Загалом термін "партнерство" – це правова форма організації спільної господарської діяльності кількох фізичних або юридичних осіб, але в сучасному розумінні – це тип взаємовідносин між різними суб'єктами, який полягає у формуванні спільної позиції з певних питань та організації спільних дій. Таким чином, партнерство як вид спільної діяльності базується на рівності учасників, що передбачає рівні права та обов'язки кожної зі сторін, а отже, взаємну відповідальність. Отже, партнерство – це ідеальний тип взаємовідносин між рівноправними суб'єктами, які усвідомлюють важливість своїх дій для партнерів та будують свою діяльність таким чином, щоб виправдовувати їхні сподівання і досягати спільних цілей. Партнерство можливе лише тоді, коли воно ґрунтується на взаємній довірі та вірі, а також на спільних діях, спрямованих на досягнення спільних результатів. Партнерства є основою бізнесу 21-го століття, приймаючи форму стратегічних альянсів, і, в кінцевому рахунку, зосереджуючись на довгострокових відносинах, компанії можуть отримати довгострокову конкурентну перевагу. Визнаючи, що фокус змістився з основ індивідуального маркетингу –

задоволення потреб споживачів – на конкуренцію між конкуруючими бізнесами, компанії почали впроваджувати альянс-маркетинг, де метою є не отримання абстрактної переваги над конкурентами, а підтримка відносин з клієнтами через індивідуалізовані канали просування, асортимент продукції, схеми ціноутворення та знижок, способи доставки тощо [2]. Побудова відносин довіри та співпраці лежить в основі концепції маркетингу і передбачає розробку та виконання спільних планів і стратегій для створення спільних активів. Дослідження показали, що ведення бізнесу в такий спосіб має багато переваг, включаючи зниження адміністративних витрат, ефективне використання ресурсів, покращення комунікації, інновацій та загальної ефективності бізнесу. Тому, щоб ефективно досягати своїх цілей і зміцнювати ринкові позиції в конкурентному середовищі, організаціям необхідно адаптуватися до форм партнерства та ефективно управляти своїми внутрішніми відносинами.

Останнім часом все частіше піднімається питання про напрямок зовнішньої політики України, часто лунають заяви про пріоритетність відносин з країнами НАТО. Водночас різні політики говорять про можливість вступу нашої країни до Європейського Союзу.

До вирішення цієї проблеми слід підходити насамперед з точки зору забезпечення національних інтересів та з урахуванням реальних можливостей і перспектив нашої держави. На мій погляд, Китай є одним з найбільш сприятливих стратегічних партнерів для України.

Привабливість цього напряму зовнішньої політики нашої країни визначається багатьма факторами, найважливішим з яких є постійно зростаюча політична та економічна вага Китаю у світі, особливо в Азійсько-Тихоокеанському регіоні. Іншим впливовим фактором є ступінь сумісності економік і технічних стандартів двох країн у багатьох галузях їхніх економік.

Загальновідомо, що Китай і Україна мають багато спільного. Це стосується не лише євразійського регіону, а й геополітичних чинників, які значною мірою визначають роль і місце України та Китаю в більш широкому глобальному геополітичному контексті, виходячи зі взаємних економічних інтересів та спільності або близькості позицій двох країн з ключових питань сучасного політичного розвитку. Слід також зазначити, що Україна та Китай мають

величезний науково-технічний та культурний потенціал.

Водночас обидві країни стикаються зі схожими або паралельними соціально-економічними викликами. Обидві країни розташовані в Євразійському регіоні, є сусідами Росії і входять до сфери інтересів Сполучених Штатів, єдиної наддержави на сьогоднішній день. Обидві країни перебувають у процесі переходу до ринкової економіки та орієнтовані на відкриту політику. Між двома країнами ніколи не було протиріч, і я не думаю, що вони виникнуть у майбутньому.

Наша дипломатія ґрунтується на реалістичному врахуванні національних інтересів. Україна є другою найбільшою країною Європи за територією та сьомою за чисельністю населення і відіграє важливу роль у європейській та світовій політиці.

Україна з повагою ставиться до зростаючої ролі Китаю в сучасних міжнародних відносинах. Обидві країни мають схожі або збіжні позиції з таких питань, як багатополлярність сучасного світу, встановлення нового міжнародного економічного та політичного порядку, неприйнятність релігійного екстремізму, національного сепаратизму та втручання у внутрішні справи. Україна та Китай плідно і послідовно співпрацюють та координують політику в ООН та інших міжнародних організаціях.

Україна є регіоном, що становить великий політичний та економічний інтерес для Китаю. Китай бере до уваги зростаючу роль України у розвитку сучасного світу. Китай вважає, що Україна має значний економічний потенціал і досягнення світового рівня в окремих галузях науки і техніки, а розвиток відносин з молодю українською державою відповідає його інтересам і має великі перспективи. Взаємне розуміння цих реалій стало головною передумовою становлення і розвитку українсько-китайських відносин.

Перспективи співпраці між Україною та Китаєм дуже великі і можуть бути реалізовані за певних умов. Той факт, що український уряд дуже зацікавлений у реформаторських зусиллях Китаю, спрямованих на виведення країни з кризи, означає, що існує великий потенціал для взаємовигідних відносин між двома країнами.

Українська сторона дуже зацікавлена в існуванні вільних економічних зон в Китаї, що досить легко пояснити, оскільки відкриття цих зон з пільговим оподаткуванням вирішує про-

блему притоку іноземних інвестицій в економіку країни.

За прикладом китайських ВЕЗ, відкриття зони вільної торгівлі в Україні дозволило б двом країнам тісніше співпрацювати.

Ні для кого не секрет, що Китай зараз є одним зі світових економічних лідерів і його значення в багатьох сферах міжнародного життя стрімко зростає.

Еволюція міждержавних відносин України, перехід від романтизму перших років незалежності до орієнтації на реальний економічний розвиток вимагає переорієнтації зовнішньополітичних та зовнішньоекономічних зусиль нашої країни в Азійсько-Тихоокеанському регіоні (АТР).

За таких умов Україна має розширювати співробітництво з Китаєм для забезпечення як політичних, так і економічних інтересів в АТР. Пріоритетність китайського вектора у зовнішній політиці нашої держави визначається значенням Китаю у світі та АТР, потенціалом впливу КНР на глобальному та регіональному рівнях, схожістю економічного та технологічного рівня двох країн у багатьох галузях національної економіки, перспективністю китайського ринку для різноманітної вітчизняної продукції.

Представники міжнародної бізнес-спільноти позитивно оцінюють перспективи китайської економіки, вважаючи, що в середньо- та довгостроковій перспективі вона перейде до сталого зростання, свідчать результати опитування, проведеного американським телеканалом CNBC. Згідно з опитуванням Глобальної ради фінансових директорів, проведеним у третьому кварталі, світові фінансові керівники значно оптимістичніше дивляться на майбутнє китайської економіки, ніж на перспективи економіки США. Вперше в історії опитування більше фінансових директорів та керівників компаній більш оптимістично налаштовані щодо китайської економіки, ніж щодо економіки США. Згідно з опитуванням, очікувані темпи зростання ВВП Китаю будуть стабільними. У той же час, очікується, що економіка США "певною мірою знизиться" [6].

Багато міжнародних організацій та інституцій також оптимістично налаштовані щодо майбутнього китайської економіки. В аналітичному звіті міжнародне кредитно-рейтингове агентство Moody's Investors Service (MIS) підвищило прогноз економічного зростання Китаю у 2020 році.

З моменту здобуття незалежності Україна стала повноправним учасником глобаліза-

ційних процесів. Водночас виклики відкритого та глобалізованого світу ставлять перед Україною низку нагальних завдань, серед яких пошук нових джерел конкурентоспроможності, поглиблення та розбудова нових партнерських відносин з країнами, які можуть сприяти прискоренню модернізації української економіки.

Зовнішньоекономічна політика України базується на побудові стратегічних відносин з інтеграційними об'єднаннями та окремими країнами, взаємодія з якими є важливою для економічного розвитку України. Китай є одним з основних стратегічних партнерів України на глобальному корпоративному рівні.

За останні кілька років українсько-китайські економічні відносини значно зміцнилися. Стали регулярними державні візити за участю перших осіб обох країн, ухвалено спільну декларацію про розбудову та розвиток стратегічного партнерства між Україною та Китаєм, визначено сфери першочергового економічного інтересу у двосторонніх відносинах. Як наслідок, двосторонній зовнішньоторговельний обіг демонструє позитивну динаміку, збільшившись з 6,14 млрд. дол. у 2016 році до майже 13 млрд. дол. у 2017 році. США, збільшившись майже до 13 млрд дол. США (2019 рік – 12 797,9 млн дол. США, зростання на 30,5 відсотка), [6].

Починаючи з 1992 року, торгівля між Китаєм і Україною характеризувалася значними підйомами і спадами, що значно відрізнялися за частотою і ступенем від інших країн, які здобули незалежність після розпаду Радянського Союзу. У 2011 році Китай і Україна встановили стратегічне партнерство і підписали угоди про реалізацію низки великих спільних проєктів, що призвело до значного зростання двосторонньої торгівлі, яка досягла пікового рівня в 11,12 млрд доларів США в 2013 році. Двостороння торгівля досягла свого найвищого рівня в 11,12 млрд доларів США у 2013 році. Після початку української кризи реалізація багатьох спільних проєктів торговельно-економічного співробітництва зазнала невдачі, і двостороння торгівля між двома країнами знову скоротилася [5].

У 2019 році зовнішньоторговельний оборот між Україною та Китаєм склав \$12,88 млрд, що на 21,8% (\$2,79 млрд) більше, ніж у 2018 році. Порівняно з 2018 роком експорт товарів і послуг склав \$3,613 млрд, що на 63,8% більше, ніж у попередньому році, а імпорт – \$9,2 млрд, що на 16% більше,

Таблиця 1

**Динаміка основних показників двосторонньої торгівлі
між Україною та Китаєм у 2001–2010 роках**

Рік	Вартість експорту, млрд доларів США. Сполучені Штати	Виручка, млрд доларів. Сполучені Штати	ЗТО, мільярд доларів. Сполучені Штати	Баланс, млрд доларів. Сполучені Штати	Співвідношення експорту до імпорту
2001	0,48	0,2	0,68	0,29	2,48
2002	0,67	0,26	0,93	0,41	2,58
2003	1	0,52	1,52	0,48	1,93
2004	0,82	0,74	1,56	0,08	1,11
2005	0,71	1,81	2,52	-1,1	0,39
2006	0,54	2,31	2,85	-1,77	0,24
2007	0,43	3,31	3,74	-2,88	0,13
2008	0,55	5,6	6,15	-5,05	0,1
2009	1,43	2,73	4,17	-1,3	0,52
2010	1,32	4,76	6,08	-3,38	0,28
2011	2,18	6,27	8,45	-4,09	0,35
2012	1,78	7,9	9,68	-6,12	0,22
2013	2,73	7,903	10,63	-5,18	0,35
2014	2,67	5,41	8,08	-2,73	0,49
2015	2,4	3,77	6,17	-1,37	0,64
2016	1,9	4,7	6,7	-2,86	0,4
2017	2,04	5,65	7,69	-3,61	0,36
2018	2,305	7,788	10,09	-5,483	0,30
2019	3,613	9,275	12,888	-5,662	0,39
9М2020	4,814	5,793	10,607	-0,979	0,83

Джерело: авторська компіляція за даними Державної служби статистики України

ніж у попередньому році. Сальдо зовнішньої торгівлі України було від'ємним на рівні \$5,662 млрд [6], (див. Таблицю 1).

У вересні 2020 року Китай став найбільшим торговельним партнером України. За даними Державної служби статистики України, частка Китаю у зовнішній торгівлі України (експорт та імпорт товарів і послуг) у вересні 2020 року склала 12,9% (\$10,67 млрд). У першому кварталі частка становила 10,9%, а за дев'ять місяців 2020 року – 12,5%. При цьому експорт товарів і послуг склав \$4,814 млрд, що на 86,1% більше, ніж за аналогічний період попереднього року, а імпорт – \$5,793 млрд, що на 12,4% менше, ніж за аналогічний період минулого року. За 9 місяців 2020 року зовнішньоторговельне сальдо України склало \$0,705 млрд [7].

Другим найбільшим торговельним партнером стала Польща, вартість експорту

товарів до якої становила \$2,33 млрд. Обсяг експорту до цієї країни зменшився на 8% – до \$2,33 млрд. Обсяг імпорту зменшився на 4,4% – до \$2,87 млрд. Обсяг імпорту зменшився на 4,4% до \$2,87 млрд. Загалом експорт товарів з України до країн ЄС за 9 місяців 2020 року зменшився на 16,3% до \$130,6 млрд. Імпорт товарів з країн ЄС зменшився на 10,5% до 16,44 млрд дол. США. Загалом на країни ЄС припадає 40,7% зовнішньої торгівлі України [7].

У вересні 2020 року найбільшу частку українського експорту становили зернові культури, чорні метали, жири та олії.

Великий інтерес Китаю до України зумовлений незалежною зовнішньою політикою країни, яка дозволила налагодити двосторонню співпрацю в міжнародних організаціях.

Це підтверджується кількома фактами. 27 грудня 1991 року Китайська Народна

Республіка визнала незалежність України, а 4 січня 1992 року між двома країнами були встановлені дипломатичні відносини. З цього моменту розпочалася дуже кропітка робота між міністерствами та відомствами обох країн.

До цього часу уряди Китаю та України підписали десятки документів, які фактично створили правову базу для поглиблення та розширення двосторонніх відносин у різних сферах. Однак саме на цьому етапі, коли двосторонні відносини почали стрімко розвиватися, вони на деякий час призупинилися.

Внутрішня ситуація в Україні не дуже сприяє розвитку належних відносин між Китаєм та Україною, оскільки в Україні досі не розроблена законодавча база для забезпечення прозорості діяльності іноземних інвесторів на українському внутрішньому ринку. Серед інших умов, які негативно впливають на розвиток українсько-китайських відносин, – абсолютно протилежна зовнішньополітична орієнтація українського уряду та вкрай мала кількість китаєзнавців, які могли б зробити внесок у розвиток "китайського вектора" в українській зовнішній політиці.

Якщо уважніше придивитися до ситуації в Україні та порівняти її з ситуацією в Китаї до початку реформ, можна побачити, як багато українська влада може навчитися на досвіді виходу з кризи.

Спроби залучити інвестиції від китайських підприємців стикаються з певними труднощами, оскільки інвестиційна політика українського уряду спирається на важку промисловість та енергетику. Щоб виправити цю ситуацію, необхідно відкрити для інвестицій не лише важку промисловість та енергетику, а й сільське господарство, легку промисловість та високотехнологічні галузі.

Що стосується торговельних відносин, то на даному етапі необхідно розширювати номенклатуру товарів, що постачаються до Китаю, оскільки поточна товарна структура є напівсировинною. До того ж китайська сторона останнім часом суттєво скоротила закупівлі ключових товарних груп, які становлять основну частину українського експорту до КНР.

Крім того, не варто зосереджуватися лише на економічних відносинах з Китаєм. Як зазначалося вище, Україна повинна використовувати своє вигідне геополітичне положення, особливо в політичній сфері, а саме перехрестя Сходу і Заходу та Півдня і Півночі, для розвитку широкого спектру співробітництва з Китаєм. Якщо вона мудро скориста-

ється цими умовами, то зможе не лише вийти з кризи, але й стати дуже впливовою країною на Євразійському континенті, що також буде на користь китайському уряду.

Торговельно-економічне співробітництво є найважливішим елементом українсько-китайських відносин. Сьогодні торговельні відносини між Україною та Китаєм переживають складний структурний перехід від торгівлі дешевими українськими товарами та переважно низькоякісними китайськими споживчими товарами до торгівлі високотехнологічною, наукомісткою, високоякісною продукцією.

Крім того, наближається до завершення перехід від бартеру і традиційного обміну товарами до широкого використання розрахунків в іноземній валюті. Однак такі форми співробітництва, як спільні підприємства, експортне кредитування, тендери, лізинг тощо, становлять дуже малу частку в структурі торговельних операцій.

Кон'юнктурні коливання на китайському ринку (зниження попиту на металопродукцію та хімічну продукцію), внутрішні економічні проблеми в Україні (скорочення виробництва та зростання цін, обмеженість експортних ресурсів), значна відстань між Китаєм та Україною і, як наслідок, висока вартість транспортування товарів, нерозвиненість структури українських зовнішньоторговельних організацій в Китаї (дуже обмежена кількість підприємств та представництв підприємств), засилля посередників у двосторонній торгівлі є факторами, які мають негативний вплив.

Протягом останніх кількох років Китай входить до п'ятірки найбільших зовнішньоторговельних партнерів України за обсягами двосторонньої торгівлі. Є підстави вважати, що Китай залишиться важливим зовнішньоекономічним партнером України в довгостроковій перспективі за умови правильного визначення пріоритетів та здійснення низки відповідних прагматичних кроків.

Аналіз структури торгівлі між Україною та Китаєм показує, що протягом останніх років основними товарами українського експорту до КНР були чорні метали, машини та електротехнічне обладнання. Ще кілька років тому українські виробники постачали до Китаю металургійне обладнання, вантажні автомобілі, рухомий склад, електронні компоненти тощо. Однак за останні три роки такі поставки значно скоротилися.

Серед причин звуження номенклатури експортної продукції з України до Китаю – роз-

робка аналогічної продукції китайськими компаніями, скорочення виробництва машинобудівної продукції в Україні, а також загальне зростання рівня конкуренції на внутрішньому ринку Китаю, в основному завдяки зусиллям європейських та японських виробників.

"Ми успадкували наші відносини з Китаєм, як і багато інших речей, ми успадкували спадок, спадок, в якому є багато питань і невіршених питань з минулого, які є незрозумілими з китайської сторони, і українська сторона і Президент України готові вирішувати ці питання", – сказала прес-секретар президента.

18 жовтня 2023 року з нагоди 10-ї річниці ініціативи "Один пояс, один шлях" у Пекіні відбувся Третій форум високого рівня міжнародного співробітництва "Один пояс, один шлях". У форумі взяли участь представники понад 140 країн і понад 30 міжнародних організацій, включаючи національних лідерів, керівників установ і чиновників міністерського рівня, а також лідерів бізнесу, науковців і неурядових організацій. Кількість учасників перевищила 4 000.

На церемонії відкриття з програмною промовою виступив Голова КНР Сі Цзіньпін, який зазначив, що людство – це одна взаємопов'язана спільнота долі; якщо весь світ буде розвиватися добре, то і Китай буде розвиватися добре; якщо Китай буде розвиватися добре, то і світ буде розвиватися краще. В рамках ініціативи "Пояс і шлях" Китай готовий поглиблювати партнерство з усіма сторонами, сприяти новому якісному розвитку в спільному будівництві "Поясу і шляху", а також докладати невідпинних зусиль для модернізації всіх країн світу. У зв'язку з цим Китай запропонував вісім заходів з підтримки якісного розвитку "Поясу і шляху", в т. ч. побудову всеосяжної мережі взаємозв'язку "Поясу і шляху" та побудову відкритої світової економіки.

Окрім церемонії відкриття, в рамках Форуму відбулися три форуми високого рівня з питань зв'язку, зеленого розвитку та цифрової економіки, а також шість спеціальних форумів, присвячених безбар'єрній торгівлі, зміцненню культурних зв'язків між народами, обміну знаннями, побудові чистого і справедливого Шовкового шляху, регіональному співробітництву та морському співробітництву. Також відбулися ділові зустрічі.

Через десять років після запуску ініціативи "Один пояс, один шлях" стала всесвітньо визнаним суспільним благом і важливою

платформою для міжнародного співробітництва. В рамках ініціативи було створено понад 3 000 проектів у сферах транспорту і зв'язку, електроенергетики, нафти і газу, вугілля та альтернативної енергетики. Ці проекти залучили масштабні інвестиції на суму понад 1 трильйон доларів США. Товарообіг між Китаєм і країнами "Поясу і шляху" та іншими країнами в рамках ініціативи збільшився з 1,44 трильйона доларів США до 2,7 трильйона доларів США, що має стимулюючий вплив на спільний розвиток Китаю і кожної країни. Завдяки цьому урочистому святкуванню Китай і його партнери просуватимуть якісне будівництво "Поясу і шляху" в більш широких масштабах, на більш глибокому рівні і з більш високими стандартами, невідпинно рухаючись до спільного розвитку і процвітання.

Після того, як Україна додала 14 китайських компаній до списку "спонсорів міжнародної війни", Китай пригрозив Україні і побоюється погіршення двосторонніх відносин. Про це повідомляє Reuters з посиланням на два високопоставлені українські джерела.

Одне з джерел повідомило, що посол вважає, що невдача з чорним списком може негативно вплинути на двосторонні відносини. Однак джерело додало, що Китай не ставив жодних умов чи "часових обмежень" для України і просто висловив свою точку зору.

Національний антикорупційний комітет (НАЗК) додав 48 компаній з усього світу до свого антикорупційного списку, в тому числі 14 китайських компаній. За даними НАЗК, їхня бізнес-діяльність опосередковано підтримує або сприяє військовій діяльності Росії.

Варто зазначити, що до цього переліку входять такі великі підприємства, як

- Alibaba Group;
- Корпорація Xiaomi
- Китайська національна морська нафтова корпорація
- Китайська корпорація будівництва залізниць.

До списку також увійшли компанії зі Сполучених Штатів (8), Франції (4) та Німеччини (4).

До повномасштабного російського вторгнення 24 лютого 2022 року Китай був найбільшим торговельним партнером України та важливим споживачем українського зерна, соняшникової олії та залізної руди.

– У квітні НАЗК внесло китайську компанію Xiaomi, яка досі є лідером продажів смартфонів у Росії, до списку спонсорів міжнародних війн. За офіційними даними, у 2021 році

російська "дочка" китайської компанії отримала 220 мільйонів доларів прибутку.

– У серпні НАЗК додало до свого списку китайських власників Aliexpress. Виручка ТОВ "Алібаба.ком (ПУ)" у 2022 році склала 16,3 млрд рублів (близько \$160 млн). Група надає платформу для продажу товарів, виготовлених з міді, вивезеної з окупованої України.

– Нещодавно стало відомо, що в Україні широко використовуються камери відеоспостереження китайського виробництва, які передають відео на сервери виробника. За рівнем проникнення перше місце посіла продукція китайської компанії Hikvision, за нею йде Dahua, також з Китаю. Ці виробники включені до списку "спонсорів міжнародної війни" в Україні, але китайські системи відеоспостереження не заборонені для продажу.

У 2018 році Китай є шостим найбільшим ринком для українського експорту та другим найбільшим для українського імпорту. Останніми роками в Китаї зростає попит на українську сільськогосподарську продукцію та продукти харчування (зерно, соняшникову та інші рослинні олії, молочні продукти, залишки харчової промисловості). Україна також експортує до Китаю руду та газові турбіни. Україна закуповує в Китаї електричне обладнання та машини, пластмаси, полімерні матеріали, транспортне обладнання, чорні метали. Однак аналіз показує, що український експорт до КНР є висококонцентрованим і недиверсифікованим. Протягом останніх років український імпорт з Китаю у два-чотири рази перевищував український експорт до КНР. Загалом, існує значний невикористаний потенціал для диверсифікації та зростання українського товарного експорту до КНР. Торгівля послугами між Україною та Китаєм також потребує більш інтенсивного розвитку. Вона все ще становить невелику частку в загальному обсязі двосторонньої торгівлі, але її роль зростає. Посилення дво-

сторонньої торгівлі товарами між Україною та Китаєм також сприятиме подальшому зростанню торгівлі послугами.

Розвиток міжнародного економічного співробітництва між Україною та Китаєм гальмується через недосконалість нормативно-правової бази, низький рівень взаємних офіційних візитів, наявність торгових посередників, коливання кон'юнктури китайського ринку, а також мовні та культурні бар'єри.

Основними перевагами України є її вигідне географічне розташування, науково-технічний потенціал та відсутність політичних протиріч.

Висновки. Можна зробити висновок, що стратегічний розвиток економічного партнерства між Україною та Китаєм до 2030 року має базуватися на трьох принципах

По-перше, посилити та інтенсифікувати діалог щодо поглиблення торговельно-економічного співробітництва, насамперед через систему інструментів торговельної політики, які знижують тарифний та нетарифний захист на китайському ринку (наприклад, тарифи на пшеницю та кукурудзу становлять 65%).

По-друге, оптимізація торговельно-економічного та інвестиційного співробітництва: наприклад, Україна як східноєвропейська країна має співпрацювати з Китаєм у рамках ініціативи "16+1" та проекту "Пояс і шлях", щоб впливати на розвиток глобальної та європейської економічної інфраструктури, а також вивчати можливості та загрози двосторонніх ЗВТ.

По-третє, розробка довгострокової стратегії розвитку торговельно-економічного співробітництва між Україною та Китаєм шляхом визначення та обґрунтування галузевих пріоритетів відповідно до Угоди між Урядом України та Урядом Китайської Народної Республіки про створення міжурядової українсько-китайської комісії з питань торговельно-економічного співробітництва від 31 жовтня 1992 року [2, с. 58].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Угода № 156-001 від 15 травня 2003 року між Кабінетом Міністрів України та Урядом Китайської Народної Республіки про співробітництво у сфері охорони прав інтелектуальної власності.
2. Угода між Урядом України та Урядом Китайської Народної Республіки про торговельно-економічне співробітництво від 23 серпня 1992 року № 1873.
3. Антонюк Л. Л., Гальперін Л. П. Інноваційно-технологічний вимір стратегічного партнерства України та Китаю. *Україна-Китай*. Київ : MyCityPrint, 2018. №13. С. 46–53.
4. Чжан Хенгрюн, чжан Цзяньчжен. Дослідження перспектив створення зони вільної торгівлі між Китаєм та Україною в рамках ініціативи "Один пояс, один шлях". *Україна-Китай*. 2018. № 13. С. 94–103.

5. Торговельні війни в наш час та їх вплив на економічне зростання і розвиток світу та України. Науковий редактор В. Юрчишин. Київ : Заповіт, 2019. 188 с.

6. Торговельно-економічне співробітництво між Україною та Китаєм: можливості та загрози. *Україна-Китай*. 2019. № 1 (15). С. 52–58.

7. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

8. Офіційний сайт Посольства України в Китаї. URL: <http://www.mfa.gov.ua/china>

9. Представники міжнародної бізнес-спільноти позитивно оцінюють тенденцію відновлення економіки Китаю. URL: <http://ukrainian.cri.cn/home/focus2/3438/2020.html>.

REFERENCES:

1. Uhoda pro spivrobitnytstvo u sferi intelektualnoi vlasnosti mizh Kabinetom Ministriv Ukrainy i Uriadom Kytaiskoi Narodnoi Respubliki [Agreement on cooperation in the field of intellectual property between the Cabinet of Ministers of Ukraine and the Government of the People's Republic of China] of 15.05.2003, no. 156–001.

2. Uhoda mizh Uriadom Ukrainy ta Uriadom Kytaiskoi Narodnoi Respubliki pro torhovelno-ekonomichne spivrobitnytstvo [Agreement between the Government of Ukraine and the Government of the People's Republic of China on Trade and Economic Cooperation] of 23.08.1992, no. 1873.

3. Antoniuk L. L., Halperin L. P. (2018) Innovatsiino-tehnolohichni vymiry stratehichnoho partnerstva Ukrainy ta Kytaiu [Innovative and technological dimensions of the strategic partnership between Ukraine and China]. *Ukraine-China*. Kyiv: MyCityPrint, no. 13, pp. 46–53.

4. Zhang Henglong, Zhang Zhenzhen. (2018) Vyvchennia perspektyvy stvorennia zony vilnoi torhivli mizh Kytaiem ta Ukrainoiu v ramkakh pobudovy initsiatyvy «Odyn poias, odyin shliakh» [Studying the prospects of creating a free trade zone between China and Ukraine within the framework of the One Belt, One Road initiative]. *Ukraine-China*, no. 13, pp. 94–103.

5. Yurchyshyn V. (2019) Torhovelni viiny suchasnosti ta yikh vplyv na ekonomichne zrostannia i rozvytok u sviti ta Ukraini [Trade wars of our time and their impact on economic growth and development in the world and Ukraine]. Kyiv: Zapovit. 188 с.

6. Yatsenko O. M. (2019) Torhovelno-ekonomichne spivrobitnytstvo Ukrainy ta Kytaiu: mozhlyvosti ta zahrozy [Trade and Economic Cooperation between Ukraine and China: Opportunities and Threats]. *Ukraine-China*, no. 1 (15), pp. 52–58.

7. Ofitsiynyi sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy [The official website of the State Statistics Service of Ukraine]. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

8. Ofitsiynyi sait Posolstva Ukrainy v KNR [official website of the Embassy of Ukraine in China]. URL: <http://www.mfa.gov.ua/china>

9. Predstavnyky mizhnarodnykh dilovykh kil pozytyvno otsiniuiut tendentsii vidnovlennia kytaiskoi ekonomik [Representatives of international business circles positively assess the trends of the Chinese economy recovery] URL: <http://ukrainian.cri.cn/home/focus2/3438/2020.html>